

The background of the page is a photograph of a beach. The foreground shows a sandy beach with scattered pieces of driftwood and seaweed. The ocean extends to the horizon under a cloudy, overcast sky. The text is centered over this image.

NĪCAS NOVADA UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATBALSTA STRATĒGIJA 2018-2030

5.DAĻA

**LABO PIEMĒRU ANALĪZE ATTĪSTĀMAJĀS
UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATBALSTA JOMĀS**

LABO PIEMĒRU ANALĪZE ATTĪSTĀMAJĀS UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATBALSTA JOMĀS

Nīcas novada uzņēmējdarbības vides attīstībai ir ļoti liels potenciāls. Novadā tiek ražoti dažādi pārtikas produkti, šeit darbojas gan ļoti lieli uzņēmumi, gan nelieli ražotāji un pakalpojumu sniedzēji. Ir neskaitāmas jomas, kuru, **straujākai izaugsmei, un attīstībai nepieciešams vien informatīvs, organizējošs un motivējošs impulss**. Tajā pašā laikā, ir jomas, kuru attīstības veicināšanai nepieciešamas nozīmīgas investīcijas infrastruktūrā.

Zemāk iekļauta Latvijas un tuvāko kaimiņvalstu pašvaldību, **īstenotu iniciatīvu apraksti**, kuru ieviešana Nīcas novadā var radīt būtisku pozitīvu ietekmi uz novada uzņēmējdarbības vides attīstību.

Labie piemēri aplūkoti šādās uzņēmējdarbībai nozīmīgās sfērās un jomās:

- eksports;
- augkopība un lopkopība;
- amatniecība, tūrisms un rekreācija;
- ražošana.

EKSPORTS

Eksporta veicināšanas pasākumi aplūkojami ciešā kontekstā ar visām uzņēmējdarbības jomām atbalstošai videi var būt būtiska pozitīva ietekme uz katras Nīcas novada uzņēmējdarbības jomas attīstību. Tādēļ eksporta veicināšanas labie piemēri aplūkoti integrēti, fokusējoties uz tām idejām, kuras sekmīgi īstenošanas kādā no Latvijas pašvaldībām.

Pārtikas produktu kvalitātes klasteris (PPKK) – 2017.gada nogalē izveidota organizācija, kuras mērķis ir veicināt klastera dalībnieku un pētniecības, izglītības un zināšanu izplatīšanas organizāciju un citu institūciju sadarbību vietējā un starptautiskā līmenī, tādējādi veicinot nozares un komersantu konkurētspēju. Svarīgākais PPKK darbības virziens ir eksporta aktivitāšu veikšana, atbalsta sniegšana klastera biedriem starptautiskās sadarbības aktivitātēs, sadarbība ar pētniecības, izglītības un zināšanu izplatīšanas organizācijām, kā arī Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas (Zaļā un Bordo karotītes) attīstība. Dalība klasterī ir bez maksas un jau šobrīd organizācijā pieejama noderīga informācija par iespējam organizēt tirdzniecības misijas, tirgus izpēti, pakalpojumus, produkcijas virzīšanas pakalpojumus izvēlētajā valstī un citas aktivitātes, kuru mērķis ir palielināt eksporta pārdošanas rezultātus.

Pēcpusdiena ar mēru – 2017.gada nogalē ieviesta tradīcija Valmieras pilsētā, kuras mērķis ir veicināt uzņēmēju aktīvu iesaistīšanos un diskusiju uzņēmumiem problemātisku jautājumu risināšanā, t.sk. eksporta veicināšanas jomā. Pasākuma laikā uzņēmēji tiek iepazīstināti ar nozīmīgākajiem tuvāko gadu investīciju projektiem, pasākumiem un iepirkumiem, pašvaldības plānotajām atbalsta programmām uzņēmējiem (jaunu produktu izstrādei un inovācijām), biznesa atbalsta instrumentiem un citām aktualitātēm. Šāda pasākuma ieviešana Nīcas novadā var būt lietderīga, lai uzlabotu sapratni starp pašvaldību un uzņēmējiem, veicinātu uzņēmēju savstarpējo sadarbību un apzinātu kopējās intereses un uzņēmēju vajadzības jaunu eksporta tirgu apgūšanā.

Uzņēmēju nedēļa Tukumā – jau trīs gadus Tukuma novada pašvaldība organizējusi izzinošus pasākumus esošajiem un topošajiem uzņēmējiem, sekmējot uzņēmējdarbības vides attīstību novadā. Tā ietvaros eksperti 2017.gada uzņēmēju nedēļas paneldiskusijas ‘Sadarbības pievienotā vērtība. Eksports. Inovācijas’ ietvaros (*LTRK Eksporta padomes pārstāvis, un SIA “Bio-Venta” valdes loceklis, SIA “Silu kūdra” valdes priekšsēdētājs, LIAA Eksporta veicināšanas nodaļas vadītāja, Vācijas-Baltijas Tirdzniecības kameras Latvijas biroja vadītāja vietnieks, SIA “Mežu un koksnes produktu pētniecības institūts” direktors, Bankas Citadele Lielo uzņēmumu apkalpošanas daļas vadītājs un Altum Eksporta garantiju daļas vadītājs*) dalījās pieredzē par eksporta uzsākšanu un eksporta tirgus īpatnībām dažādās valstīs, klātesošajiem sniedzot pragmatisku pieredzi par citu Latvijas uzņēmumu pieredzi, veiksmēm un neveiksmēm eksporta tirgu apgūvē. Šis pasākums, kuru pašvaldība 2017.gadā organizēja sadarbībā ar LTRK un Citadele Banka, vienlaikus veicis vairākas uzņēmējdarbības vides attīstībai nozīmīgas funkcijas, nodrošinot uzņēmējiem aktuālu informāciju, kuru snieguši kompetenti speciālisti, veicinot

uzņēmēju savstarpēju komunikāciju un vienlaikus veidojot labvēlīgas attiecības starp pašvaldību un tajā esošajiem uzņēmējiem.

AUGKOPĪBA UN LOPKOPĪBA

Augkopības un lauksaimniecības nozare Nīcas novadā ir labi attīstīta – šeit tiek audzēts plašs pārtikā izmantojamu produktu klāsts, taču līdz šim nav notikusi ražotāju kooperēšanās. Kopīgai produktu un preču noietu tirgus meklēšanai ir virkne priekšrocību – zemākas transportēšanas izmaksas, nav nepieciešamība katram algot savu tirgotāju, lielāks pieprasījums pēc ražotajiem produktiem. Zemāk aplūkoti vairāki piemēri, kuru īstenošana citās Latvijas pašvaldībās un reģionos sniedz būtisku pozitīvu atbalstu vietējās uzņēmējdarbības vides attīstībā.

Slow Food®Straupe

Veiksmīgs piemērs ir biedrība “**Slow Food Straupe**”, kas regulāri organizē lauku labumu tirgus Straupē un aktīvi darbojas vietējo produktu popularizēšanas jomā. Biedrība veido ļoti spēcīgu klātbūtni sociālajos tīklos, kā arī nodrošina par sevi un biedrības dalībniekiem izsmeļošu un viegli atrodamu informāciju internetā - <http://straupestirdzins.lv/lv/>. Biedrības darbībā galvenais uzsvars likts uz to, lai biedrības organizētajā tirgū būtu pieejama tikai vietēji ražota, sezonāla, kvalitatīvi un godprātīgi audzēta pārtika, pievēršot uzmanību dabas aizsardzības un videi draudzīgas saimniekošanas principiem.

ZEMNIEKU PRODUKTI.LV

Lai vēlreiz uzsvērtu to, ka Nīcas novadā saražoto produktu patērētājam nav jābūt tikai novada iedzīvotājam, ir būtiski apsvērt iespēju saražotos lauksaimniecības produktus piedāvāt jau esošām **tiešsaistes tirdzniecības platformām**. Šādas platformas (piemēram, www.svaigi.lv virtuālais tirgus, www.zemniekuprodukti.lv un citi) var būt ilgtspējīgs noieta tirgus to plašā klientu loka dēļ, jo tie apkalpo visblīvāk apdzīvotos Latvijas reģionus. Lai savus produktus, saglabājot to konkurētspējīgo cenu, nogādātu šajos veikalos, ir būtiski veidot sadarbību starp uzņēmējiem, kopīgi organizējot preču piegādes.

DRAUDZĪBA. BRĪVPRĀTĪBA. BIO-PĀRĪKA

Veiksmīgs attīstības virziens pārtikas ražošanas nozarē, kurā uzņēmēji var iesaistīties arī individuāli, ir tiešās pirkšanas kustība. Priekšnosacījums dalībai šajā iniciatīvā – pārtikai jābūt ražotai bioloģiskā saimniecībā, vai izmantojot tikai dabīgas metodes. Arī Nīcas novada kaimiņos – Liepājā – darbojas tiešās pirkšanas pulciņš, kas bez starpniekiem savieno pilsētas iedzīvotājus ar pārtikas audzētājiem. Šī ir lieliska iespēja savai produkcijai atrast jaunu noieta tirgu ar regulāru pieprasījumu Nīcai tuvā attālumā <http://www.tiesapirksana.lv/kas.html>

AMATNIECĪBA, TŪRISMS UN REKREĀCIJA

Amatniecība, tūrisms un rekreācija ir tās joma, kuru attīstībā lielu lomu spēlē informācijas pieejamība un pasniegšanas veids. Tādēļ atbalsts šo jomu attīstībai cieši saistīts ar kvalitatīvas informācijas nodrošināšanu interneta vidē. Lai arī šī joma dominējoši saistīta ar ievērojamām izmaksām, kas saistītas ar mobilo aplikāciju un interneta veikalu izveidi, Latvijā un arī citur pasaulē šī mērķa sasniegšanai tiek izmantoti arī bezmaksas risinājumi. Domājot par Lai radītu Nīcas novadā ražoto pārtikas produktu un amatniecības izstrādājumu virtuālo klātbūtni, procesa uzsākšanai **nav nepieciešamas ļoti ievērojamas investīcijas.**

Riekstotāji.lv

Ciešā komunikācijā ar Nīcas novada ražotājiem ir iespējams izveidot novada ražojumu katalogu un tajā iekļautos produktus piedāvāt iegādei, izmantojot bezmaksas resursus, piemēram, GoogleSpreadsheet. Pēc līdzīga principa darbojas lapa www.riekstotaji.lv, piedāvājot pēc regulāra grafika pasūtīt bioloģiski audzētus riekstus.

Igaunijas pašvaldība Mulgimaa jau vairākus gadus īsteno iniciatīvu **kopīgi doties uz ārvalstu tirgiem**. Tiek apzināti vietējie ražotāji – visi, kam ir interese piedalīties konkrētā tirgū – piemēram, Ziemassvētku tirgū Helsinkos. Vietējie ražotāji – amatnieki un pārtikas audzētāji – sagatavojas šiem tirgiem un ar pašvaldības organizētu autobusu dodas ar saviem darinājumiem piedalīties šajos tirgos valstīs, kurās viņu radītās preces ir kas īpašs, un kuru iedzīvotāji ir maksātspējīgi. Nīcas novadā šī iniciatīva var būt noderīga dalībai tirgos Lietuvā, kādā no pašvaldības sadraudzības pilsētām, vai dalībai nozīmīgos Latvijas tirgos – piemēram, Tautas lietišķās mākslas izstrādājumu gadatirgū, kas ik gadu notiek Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā.

Vietējie amatniecības izstrādājumi bieži tiek piedāvāti iegādei vietējos tūrisma informācijas centros – šāda sistēma darbojas gan Ķekavas novadā, gan Madonā, Limbažu novadā un citur. Arī Nīcas novadā **amatnieku darinājumu tirdzniecība** notiek tūrisma informācijas centrā. Ņemot vērā pašvaldības resursus un, plānojot maksimāli efektīvu to izlietojumu, kā arī, paturot prātā vēlmi kāpināt amatniecībā iesaistīto, iedzīvotāju skaitu, kas nozīmētu arī sekojošu amatniecības darinājumu skaita pieaugumu ar nepieciešamību paplašināt to klātbūtni dažādos tirgos, var būt noderīgi izvērtēt iespēju amatnieku darinājumu tirdzniecību uzticēt kādam vietējam uzņēmumam. Uzņēmuma mērķis būtu veidot specializētu tirdzniecības vietu, līdzīgi kā tiek īstenota vietējo darinājumu popularizēšana Salacgrīvas novadā. Pašvaldība izsludina Granta konkursu, konkursa kārtībā kādam uzņēmumam piešķirot finansējumu šādas iniciatīvas īstenošanai. Uzņēmēja ziņā ir veidot novada ražojumu klāsta papildināšanu, uzrunāt jaunus dalībniekus, kā arī meklēt jaunus tirgus, nodrošinot novada ražojumu klātbūtni arī elektroniskos resursos, lai uzlabotu savus finanšu rādītājus.

Lai veicinātu darba tirgū noderīgu kompetenču attīstību jauniešu vidū, vienlaikus sagatavojot skolā nepieciešamos **zinātniski pētnieciskos darbus** (turpmāk – ZPD), Jelgavas pašvaldība ieviesusi tradīciju no savas puses piedāvāt izpētes tēmas ZPD izstrādei. Pašvaldības iestādes sagatavo priekšlikumus tiem nepieciešamo pētījumu veikšanai un jauniešiem ir iespēja izvēlēties īstenot kādu no tiem, pēc realizācijas piedaloties konkursā par labāko izstrādāto darbu. Ar nelielām korekcijām, tēmas pielāgojot uzņēmēju preferencēm, šādas iniciatīvas ieviešanu būtu vērts apsvērt arī Nīcas novadā. Tādējādi tiktu veicināta jauniešu sadarbība ar uzņēmējiem, tie apgūtu dažādas prasmes (piemēram, video veidošana un montāža, tirgus izpēte un citas), kas var kļūt par pamatu jauniešiem pašiem uzsākt savu mazo uzņēmējdarbību.

RAŽOŠANA

Labie piemēri, kurus Latvijas pašvaldības īstenojušas ar mērķi atbalstīt ražošanas uzņēmumus investīciju ziņā visprasīgākie. Jaunu ražotņu būvniecība visbiežāk tiek plānota vietās, kur nodrošinātas nepieciešamās komunikācijas – ceļi, dzelzceļa pievadi, elektrības pieslēgums – tādēļ šajā sadaļā aplūkoti piemēri ietver gan dažāda mēroga infrastruktūras uzlabojumu īstenošanu, gan industriālo teritoriju izveidi, gan arī informatīvo atbalstu.

Tā, piemēram, Cēsu novada pašvaldības interneta vietnē nodrošināta vieta ne tikai rūpnieciskās ražošanas, bet arī citu uzņēmumu **darba sludinājumiem**, nodrošinot uzņēmējiem informatīvu atbalstu. Darbaspēka piesaistīšana uzņēmumiem, it īpaši rūpnieciskajiem, šobrīd ir aktuāla problēma, kuras risināšanā pašvaldība var izmantot tai jau šobrīd esošus resursus. Arī Nīcas novada gadījumā, kad lielās ražotnes sastopas ar grūtībām piesaistīt nepieciešamo darbaspēku, pašvaldības interneta vietnes sadaļā „Uzņēmējdarbība” varētu tikt iekļauta sadaļa ar aktuāliem darba piedāvājumiem, tādējādi sniedzot atbalstu vietējiem uzņēmējiem.

Industriālo parku teritoriju izveide pašvaldībās var sniegt būtisku ieguvumu ražojošo uzņēmumu attīstībai. Industriālās teritorijas pēdējo gadu laikā izveidotas tādās Latvijas pilsētās kā Liepāja, Alūksne, Ventspils, Valmiera, Jelgava, Stende un citās. Šīs ir teritorijās, kuras veidotas īpaši potenciālajiem uzņēmējdarbības veicējiem, tādēļ ir būtiski industriālo teritoriju izveides procesā iesaistīt potenciālos teritorijas dalībniekus.

Infrastruktūras uzlabojumi ir visbiežāk identificētā rīcība, caur kuru pašvaldība var veicināt vietējās uzņēmējdarbības attīstību. Tā kā uzņēmumu darbībai izmantojama pašvaldības publiskā infrastruktūra, pašvaldības ieguldījumi infrastruktūras uzlabošanā ir viens no būtiskākajiem atbalsta mehānismiem uzņēmējdarbības atbalstam. Ceļu uzturēšana un izbūve, elektroapgādes nodrošināšana, ūdens un kanalizācijas pakalpojumu pieejamība ir tie virzieni, kuru uzturēšanai un attīstībai Latvijas pašvaldības velta lielu daļu savu pūliņu gan lai nodrošinātu šīs infrastruktūras pieejamību novada iedzīvotājiem, gan arī novada uzņēmējiem. Tūrisma infrastruktūras izbūve, savukārt var sniegt tiešu pozitīvu ietekmi uz tūrisma jomas uzņēmējiem, jo tādējādi novada viesi tiek iedrošināti novadā uzturēties ilgāk.